

**TÒA ÁN NHÂN DÂN
TỈNH QUẢNG TRỊ**

Bản án số: 01/2021/HNGĐ-PT

Ngày: 27-10-2021

V/v “*Tranh chấp về thay đổi người
trực tiếp nuôi con sau khi ly hôn*”.

**CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc**

NHÂN DANH

NƯỚC CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

TÒA ÁN NHÂN DÂN TỈNH QUẢNG TRỊ

- *Thành phần Hội đồng xét xử phúc thẩm gồm có:*

Thẩm phán - Chủ tọa phiên tòa: Ông Trần Việt Trung

Các Thẩm phán: Bà Nguyễn Thị Hà

Bà Nguyễn Thị Thu Hà.

- *Thư ký phiên tòa:* Ông Hoàng Đình Vương Vũ - Thư ký Tòa án nhân dân tỉnh Quảng Trị.

- *Đại diện Viện Kiểm sát nhân dân tỉnh Quảng Trị tham gia phiên tòa:* Bà Hoàng Thị Thúy - Kiểm sát viên.

Ngày 27 tháng 10 năm 2021, tại Hội trường xét xử Tòa án nhân dân tỉnh Quảng Trị xét xử phúc thẩm công khai vụ án thụ lý số 03/2021/TLPT-HNGĐ ngày 01 tháng 9 năm 2021 về “*Tranh chấp về thay đổi người trực tiếp nuôi con sau khi ly hôn*”.

Do bản án dân sự sơ thẩm số 08/2021/HNGĐ-ST ngày 28 tháng 7 năm 2021 của Tòa án nhân dân huyện Hướng Hóa bị kháng cáo.

Theo Quyết định đưa vụ án ra xét xử phúc thẩm số 02/2021/QĐPT-HNGĐ ngày 13 tháng 9 năm 2021, giữa các đương sự:

- *Nguyên đơn:* Anh Lê Tuấn A, sinh năm 1985; địa chỉ: Khối 3B, thị trấn K, huyện Hướng Hóa, tỉnh Quảng Trị; có mặt.

- *Bị đơn:* Chị Nguyễn Thị Phương L, sinh năm 1986; nơi đăng ký HKTT: Khóm P, thị trấn H, huyện Vĩnh Linh, tỉnh Quảng Trị; nơi tạm trú: Số nhà 01, khối 3B, thị trấn K, huyện Hướng Hoá, tỉnh Quảng Trị; có mặt.

- Người kháng cáo: Chị Nguyễn Thị Phương L - Là bị đơn trong vụ án.

NỘI DUNG VỤ ÁN:

- *Trong đơn khởi kiện đề ngày 07 tháng 4 năm 2021 và tại phiên tòa, nguyên đơn anh Lê Tuấn A trình bày:*

Anh Lê Tuấn A và chị Nguyễn Thị Phương L đăng ký kết hôn vào năm 2011, quá trình chung sống vợ chồng có 02 con chung là Lê Bảo D, sinh ngày 19/5/2011 và Lê Tuấn Minh Đ, sinh ngày 10/01/2017. Do cuộc sống vợ chồng không hạnh phúc nên năm 2020 vợ chồng đã làm thủ tục ly hôn tại Tòa án. Tại Quyết định Công nhận thuận tình ly hôn và sự thỏa thuận của các đương sự số: 03/2020/QĐST - HNGĐ ngày 10/01/2020 của Tòa án nhân dân huyện Hướng Hóa, tỉnh Quảng Trị đã công nhận sự thỏa thuận giữa anh Lê Tuấn A và chị Nguyễn Thị Phương L, giao 02 con là cháu Lê Bảo D và Lê Tuấn Minh Đ cho chị L được trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục. Anh Lê Tuấn A có nghĩa vụ cấp dưỡng nuôi con hàng tháng mỗi tháng số tiền 1.500.000 đồng (750.000đồng/con), thời điểm cấp dưỡng nuôi con bắt đầu từ tháng 01/2020.

Trong thời gian nuôi con sau khi ly hôn, chị L không làm tròn trách nhiệm của người mẹ, thường xuyên giao 02 con cho cha mẹ anh Lê Tuấn A chăm sóc và hiện tại chị L không có việc làm và thu nhập ổn định. Thấy rằng điều kiện của chị L không đủ để chăm sóc, nuôi dưỡng 02 con nên anh Lê Tuấn A khởi kiện yêu cầu Tòa án giải quyết thay đổi người trực tiếp nuôi con sau khi ly hôn là giao cháu Lê Tuấn Minh Đ cho chị L nuôi dưỡng, giao cháu Lê Bảo D cho anh Lê Tuấn A nuôi dưỡng và không bên nào phải cấp dưỡng nuôi con. Quá trình giải quyết vụ án và tại phiên tòa, anh Lê Tuấn A thay đổi yêu cầu Tòa án giải quyết giao cho anh Lê Tuấn A được trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng cả 02 con và không yêu cầu chị L cấp dưỡng nuôi con.

Nguyên đơn anh Lê Tuấn A đã giao nộp cho Tòa án các tài liệu, chứng cứ gồm: Quyết định Công nhận thuận tình ly hôn và sự thỏa thuận của các đương sự số: 03/2020/QĐST - HNGĐ ngày 10/01/2020 của Tòa án nhân dân huyện Hướng Hóa, tỉnh Quảng Trị; Giấy chứng nhận đăng ký hộ kinh doanh Lê Tuấn A; Giấy khai sinh Lê Bảo D; Giấy chứng nhận đăng ký xe mô tô, xe máy; CMND Lê Tuấn A; Sổ hộ khẩu Lê Tuấn A (bản sao có chứng thực); Danh sách thanh toán tiền lương; Giấy CNQSDĐ (bản pho to); Đơn trình bày ngày 17/5/2021 và ngày 14/7/2021.

- *Tại đơn trình bày nguyện vọng được nuôi con ngày 16/6/2021, quá trình giải quyết vụ án và tại phiên tòa, bị đơn chị Nguyễn Thị Phương L trình bày:* Theo Quyết định Công nhận thuận tình ly hôn và sự thỏa thuận của các đương sự số: 03/2020/QĐST - HNGĐ ngày 10/01/2020 của Tòa án nhân dân huyện Hướng Hóa, tỉnh Quảng Trị thì chị Nguyễn Thị Phương L và anh Lê Tuấn A thuận tình ly hôn và thỏa thuận giao 02 con con là Lê Bảo D, sinh ngày 19/5/2011 và Lê Tuấn Minh Đ, sinh ngày 10/01/2017 cho chị L trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng. Anh Lê Tuấn A có nghĩa vụ cấp dưỡng nuôi 02 con hàng tháng mỗi tháng số tiền 1.500.000 đồng (750.000đồng/con), thời điểm cấp dưỡng nuôi con bắt đầu từ tháng 01/2020. Trong thời gian nuôi con chị L vẫn đảm bảo cho các con ăn học bình thường, học lực của các con tốt. Hiện tại chị L đang làm tư vấn viên cho Công ty bảo hiểm, thu nhập bình

quân mỗi tháng là 8.000.000đồng, đủ để nuôi 02 con. Đối với cháu Lê Bảo D là con gái hiện đang bước vào tuổi vị thành niên nên cần sự chăm sóc, chỉ bảo của người mẹ. Chị L không đồng ý với yêu cầu của anh Lê Tuấn A bởi lẽ sau khi ly hôn anh Tuấn A không thực hiện đầy đủ nghĩa vụ cấp dưỡng nuôi con theo thỏa thuận, đến thời điểm hiện tại chỉ mới cấp dưỡng nuôi con số tiền 17.000.000đồng. Vì vậy, chị L có nguyện vọng xin được nuôi dưỡng cả 02 con là Lê Bảo D, sinh ngày 19/5/2011 và Lê Tuấn Minh Đ, sinh ngày 10/01/2017 và không yêu cầu anh Lê Tuấn A cấp dưỡng nuôi con.

Tại bản án Hôn nhân gia đình số 08/2021/HNGĐ-ST ngày 28/7/2021 của TAND huyện Hướng Hóa đã căn cứ khoản 3 Điều 28, điểm a khoản 1 Điều 35, khoản 4 Điều 147, các Điều 266, 271, 273 của Bộ luật tố tụng dân sự; Điều 81, 82, 83, 84 Luật hôn nhân và gia đình; khoản 5 Điều 27 Nghị quyết 326/2016/UBNTQH14 của Ủy ban Thường vụ Quốc Hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí, lệ phí Tòa án.

Tuyên xử: Chấp nhận một phần yêu cầu khởi kiện của nguyên đơn anh Lê Tuấn A.

1. Về nuôi con chung: Giao cháu Lê Bảo D, sinh ngày 19/5/2011 cho chị Nguyễn Thị Phương L trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục. Giao cháu Lê Tuấn Minh Đ, sinh ngày 10/01/2017 cho anh Lê Tuấn A trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục. Không bên nào phải cấp dưỡng nuôi con.

Người không trực tiếp nuôi con có quyền, nghĩa vụ thăm nom con mà không ai được cản trở.

2. Tiểu mục “- Về con chung” tại mục 2 phần Quyết định của Quyết định Công nhận thuận tình ly hôn và sự thỏa thuận của các đương sự số: 03/2020/QĐST - HNGĐ ngày 10/01/2020 của Tòa án nhân dân huyện Hướng Hóa, tỉnh Quảng Trị hết hiệu lực khi bản án này có hiệu lực pháp luật.

Ngoài ra, bản án còn tuyên về nghĩa vụ chịu án phí dân sự sơ thẩm và quyền kháng cáo của đương sự.

Ngày 29/7/2021, chị Nguyễn Thị Phương L kháng cáo với nội dung:

- Anh Lê Tuấn A có nghĩa vụ cấp dưỡng nuôi 02 con 1.500.000đ/tháng bắt đầu tính từ tháng 01/2020 nhưng không thực hiện. Tháng 12/2020 chị L có đơn yêu cầu thi hành án thực hiện nghĩa vụ cấp dưỡng với số tiền 30.000.000đ nhưng anh Tuấn A mới chỉ thanh toán 15.000.000đ, còn lại xin tạm đình chỉ thi hành án; bản thân anh Tuấn A đang nợ ngân hàng với số tiền 800.000.000đ, đã thế chấp nhà, lương để đảm bảo trả nợ nên anh Tuấn A không đủ điều kiện để thay đổi việc nuôi con; anh Tuấn A hiện đang sống với người phụ nữ khác.

- 02 con của chị L được chị L chăm sóc, nuôi dưỡng, học hành đảm bảo; các cháu cần có sự chăm sóc của mẹ. Do đó, đề nghị TAND tỉnh Quảng Trị xem xét tạo điều kiện tốt nhất cho chị L được chăm sóc, nuôi dưỡng 02 con và anh Tuấn A vẫn thực hiện nghĩa vụ cấp dưỡng nuôi con theo quyết định thuận tình ly hôn ngày 10/01/2020.

Ngày 14/9/2021, chị Linh có đơn bổ sung đơn khởi kiện với nội dung: Trường hợp chị L không được nuôi cả 02 con thì xin được nuôi cháu Lê Tuấn Minh Đ, giao cháu Lê Bảo D cho anh Tuấn A chăm sóc, nuôi dưỡng.

Quan điểm của Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Quảng Trị:

- Về tố tụng: Quá trình thụ lý giải quyết vụ án theo thủ tục phúc thẩm cũng như tại phiên tòa, Thẩm phán chủ tọa phiên tòa và các Thẩm phán, Thư ký phiên tòa đã thực hiện đúng trình tự thủ tục theo quy định của BLTTDS. Nguyên đơn, bị đơn thực hiện đúng quyền, nghĩa vụ theo quy định của BLTTDS.

- Về nội dung: Đề nghị HĐXX căn cứ khoản 2 Điều 308, khoản 2 Điều 148 của Bộ luật tố tụng dân sự; Điều 81, 82, 83, 84 Luật hôn nhân và gia đình; Khoản 5 Điều 27 Nghị quyết số: 326/2016-UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội quy định về án phí, lệ phí. Chấp nhận đơn kháng cáo của chị Nguyễn Thị Phương L, sửa bản án sơ thẩm. Xử:

- Giao cháu Lê Bảo D, sinh ngày 19/5/2011 cho anh Lê Tuấn A trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục. Giao cháu Lê Tuấn Minh Đ, sinh ngày 10/01/2017 cho chị Nguyễn Thị Phương L trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục. Không bên nào phải cấp dưỡng nuôi con chung.

Về án phí: Chị Nguyễn Thị Phương L không phải chịu án phí DSPT.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu trong hồ sơ vụ án được thẩm tra tại phiên tòa và căn cứ kết quả tranh tụng tại phiên tòa, ý kiến của Kiểm sát viên, Hội đồng xét xử phúc thẩm nhận định:

[1]. Về thủ tục tố tụng:

[1.1]. Về quan hệ tranh chấp: Nguyên đơn khởi kiện yêu cầu Tòa án giải quyết tranh chấp về thay đổi người nuôi con chung sau ly hôn. Tòa án cấp sơ thẩm xác định quan hệ tranh chấp “Tranh chấp về nuôi con chung sau ly hôn” và vụ án thuộc thẩm quyền giải quyết của TAND huyện Hướng Hóa là đúng theo quy định tại khoản 1 Điều 28 và khoản 1 Điều 35 Bộ luật tố tụng dân sự 2015.

[1.2]. Về việc kháng cáo: Sau khi xét xử sơ thẩm, ngày 29/7/2021 chị Nguyễn Thị Phương L kháng cáo bản án số 08/2021/DS-ST ngày 28/7/2021 của TAND huyện Hướng Hóa. Đến ngày 14/9/2021 chị L kháng cáo bổ sung, nội dung kháng cáo không vượt quá nội dung kháng cáo ban đầu. Do đó, kháng cáo của chị Nguyễn

Thị Phương L trong hạn luật định và phù hợp quy định tại Điều 272, 273 và 284 BLTTDS, vì vậy Tòa án cấp phúc thẩm thụ lý giải quyết vụ án là đúng quy định.

[2]. Xét kháng cáo của chị Nguyễn Thị Phương L, Hội đồng xét xử thấy rằng:

Tại Quyết định Công nhận thuận tình ly hôn và sự thỏa thuận của các đương sự số: 03/2020/QĐST - HNGĐ ngày 10/01/2020 của Tòa án nhân dân huyện Hướng Hóa, tỉnh Quảng Trị đã công nhận thuận tình ly hôn giữa chị Nguyễn Thị Phương L và anh Lê Tuấn A. Về con chung, các đương sự thỏa thuận giao cả 02 con là Lê Bảo D, sinh ngày 19/5/2011 và Lê Tuấn Minh Đ, sinh ngày 10/01/2017 cho chị L trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng. Sau khi thuận tình ly hôn, ngày 07/4/2021 anh Lê Tuấn A khởi kiện yêu cầu Tòa án giải quyết giao cả 02 con cho anh Lê Tuấn A trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng, còn chị L không đồng ý với yêu cầu của anh Tuấn A. Tại bản án Hôn nhân gia đình sơ thẩm số 08/2021/HNGĐ-ST ngày 28/7/2021 của TAND huyện Hướng Hóa đã quyết định: Giao cháu Lê Bảo D, sinh ngày 19/5/2011 cho chị Nguyễn Thị Phương L trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục. Giao cháu Lê Tuấn Minh Đ, sinh ngày 10/01/2017 cho anh Lê Tuấn A trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục.

Xét kháng cáo về việc thay đổi nuôi con của chị Nguyễn Thị Phương L, Hội đồng xét xử thấy rằng: Theo các tài liệu, chứng cứ do các đương sự cung cấp có trong hồ sơ vụ án và lời trình bày tại phiên tòa cho thấy: Anh Lê Tuấn A có một ngôi nhà ở tại thị trấn Khe Sanh và hiện đang làm việc tại Chi cục thuế huyện Hướng Hóa, tỉnh Quảng Trị. Chị Nguyễn Thị Phương L đang làm tư vấn viên bảo hiểm, thuê nhà trọ để ở tại thị trấn Khe Sanh. Anh Lê Tuấn A và chị Nguyễn Thị Phương L đều có việc làm, nơi ở, thu nhập ổn định, có đủ điều kiện để nuôi con, cả 02 bên đều có quyền ngang nhau trong việc chăm sóc, nuôi dưỡng con chưa thành niên. Nguyên vọng được nuôi con chung của chị L và anh Tuấn A là phù hợp với quy định của pháp luật. Tại phiên tòa sơ thẩm, cấp sơ thẩm đã quyết định giao cho mỗi bên được quyền nuôi 01 người con chung là có căn cứ, phù hợp với điều kiện của mỗi bên. Tuy nhiên, trước khi xét xử phúc thẩm, chị L có đơn thay đổi nội dung kháng cáo xin được nuôi cháu Lê Tuấn Minh Đ vì cháu Đ tuy đã trên 04 tuổi nhưng hiện đang còn nhỏ cần có sự chăm sóc của người mẹ, còn cháu Lê Bảo D có văn bản trình bày ý kiến về việc cháu xin được ở với anh Lê Tuấn A để đảm bảo việc học tập, tạo điều kiện để mẹ chăm sóc em đang còn nhỏ, đây là các tình tiết mới phát sinh tại giai đoạn phúc thẩm. Xét thấy, cháu Lê Bảo D đã trên 10 tuổi có thể tự chăm sóc cá nhân, cháu có nguyện vọng xin được ở với ba và hiện tại cháu đang sinh sống và học tập lớp cuối cấp tại địa bàn huyện Hướng Hóa, còn cháu Lê Tuấn Minh Đ mặc dù đã hơn 04 tuổi nhưng cháu hiện đang còn nhỏ cần có sự chăm sóc của người mẹ và hiện tại cháu đã được chị L đưa về nhà mẹ đẻ và đang học mẫu giáo tại địa bàn huyện Vĩnh Linh, các cháu đang sinh sống, học tập ổn định. Để đảm bảo nguyện vọng của các con và nhằm tạo điều

kiện tốt nhất cho con cái học tập, sinh sống ổn định, tránh xáo trộn ảnh hưởng đến tâm lý, nơi ở, sinh hoạt của các cháu, nên cần xem xét để giao cháu Minh Đ cho chị Phương L, giao cháu Bảo D cho anh Tuấn A chăm sóc, nuôi dưỡng là phù hợp. Tại phiên tòa, quan điểm của đại diện VKSND tỉnh Quảng Trị phù hợp với nhận định của Hội đồng xét xử. Vì vậy, Hội đồng xét xử thấy kháng cáo của chị Nguyễn Thị Phương L là có căn cứ nên cần chấp nhận kháng cáo của bị đơn, sửa bản án sơ thẩm.

[3]. Về án phí: Do kháng cáo của chị Nguyễn Thị Phương L được chấp nhận nên chị L không phải chịu án phí phúc thẩm theo quy định.

Vì các lẽ trên;

QUYẾT ĐỊNH:

Chấp nhận kháng cáo của bị đơn chị Nguyễn Thị Phương L, sửa bản án sơ thẩm.

Căn cứ khoản 3 Điều 28, điểm a khoản 1 Điều 35, khoản 2 Điều 308, khoản 2 Điều 309, khoản 2 Điều 148 của Bộ luật tố tụng dân sự; Căn cứ các Điều 81, 82, 83, 84 Luật hôn nhân và gia đình; Khoản 5 Điều 27 Nghị quyết số: 326/2016-UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội quy định về án phí, lệ phí. Xử:

1. Về con chung: Giao cháu Lê Bảo D, sinh ngày 19/5/2011 cho anh Lê Tuấn A trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục. Giao cháu Lê Tuấn Minh Đ, sinh ngày 10/01/2017 cho chị Nguyễn Thị Phương L trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục. Không bên nào phải cấp dưỡng nuôi con chung.

Người không trực tiếp nuôi con có quyền, nghĩa vụ thăm nom con chung mà không ai được cản trở người đó thực hiện quyền này.

Tiểu mục 2 “- Về con chung” tại Quyết định Công nhận thuận tình ly hôn và sự thỏa thuận của các đương sự số: 03/2020/QĐST - HNGĐ ngày 10/01/2020 của Tòa án nhân dân huyện Hướng Hóa, tỉnh Quảng Trị hết hiệu lực khi bản án Hôn nhân gia đình phúc thẩm có hiệu lực pháp luật.

2. Về án phí: Chị Nguyễn Thị Phương L không phải chịu án phí dân sự phúc thẩm, chị L được hoàn lại 300.000 đồng tiền tạm ứng án phí phúc thẩm đã nộp, theo biên lai thu tiền số AA/2017/ 0001979 ngày 12/8/2021 của Chi cục Thi hành án dân sự huyện Hướng Hóa, tỉnh Quảng Trị.

Những quyết định khác còn lại của bản án sơ thẩm không có kháng cáo, kháng nghị có hiệu lực pháp luật kể từ ngày hết thời hạn kháng cáo, kháng nghị.

Bản án phúc thẩm có hiệu lực pháp luật kể từ ngày tuyên án 27/10/2021.

Nơi nhận:

- TAND huyện Hướng Hóa;
- VKSND tỉnh Quảng Trị;
- Chi cục THADS huyện H.Hóa;
- Các đương sự;
- Phòng KTNV&THA;
- Lưu Tổ HCTP;
- Lưu hồ sơ vụ án.

**TM. HỘI ĐỒNG XÉT XỬ PHÚC THẨM
THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN TÒA**

Trần Việt Trung